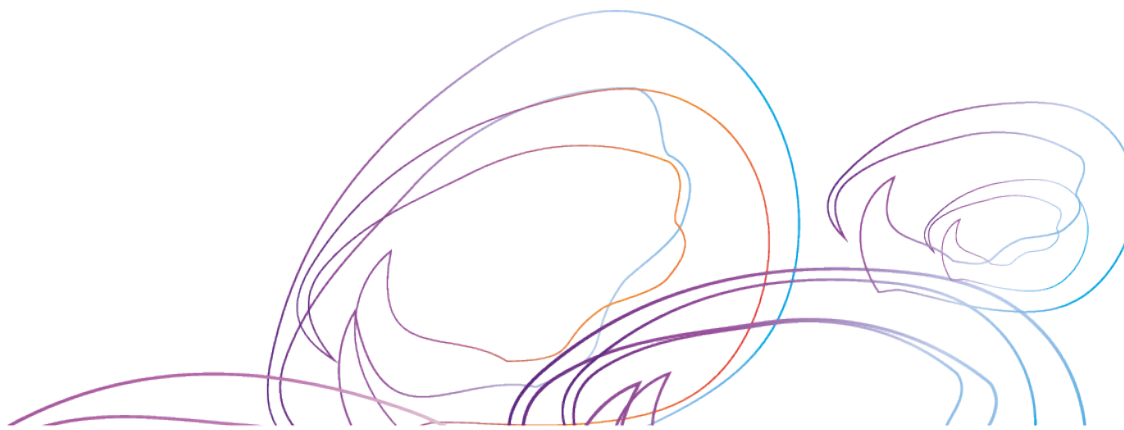

ERIKOISPSYKOLOGIKOULUTUS
TOIMINTAKERTOMUS 2019

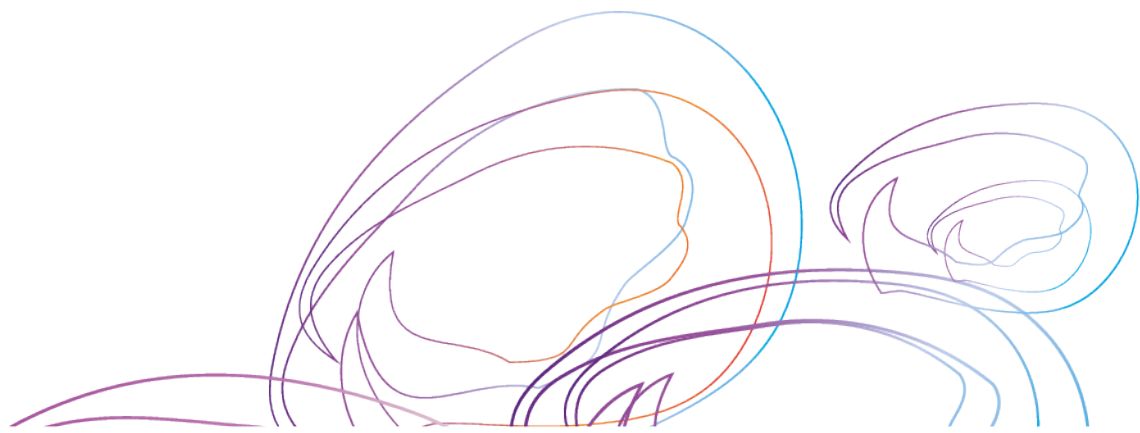
ERIKOISPSYKOLOGIKOULUTUKSEN TOIMINTAKERTOMUS 2019

Erikoispsykologikoulutus lyhyesti

Vuoden 2016 alusta voimaan astuneen uudistuksen mukaisesti erikoispsykologikoulutus toteutetaan 70 opintopisteen laajuisena 3-vuotisena erikoistumiskoulutuksena, joka ei ole enää tutkintoon (PsL) johtavaa jatkokoulutusta. Opinnot suoritetaan työn ohessa ja koulutukset ovat maksullisia. Koulutusten valmistelussa ja suunnittelussa tehdään tiivistä yhteistyötä työelämän kanssa. Koulutuksen voi suorittaa viidellä eri erikoisalalla: Kliininen mielenterveyspsykologia, Lasten ja nuorten erikoistumisala, Neuropsykologia, Terveyspsykologia sekä Työ- ja organisaatiopsykologia. Psykoterapiassa ei alkanut uutta koulutusta 2019 avatussa haussa.

Erikoisalojen valintakriteereissä on eroja mm. vaadittavan työkokemuksen kohdalla.

Vanhamuotoinen erikoispsykologikoulutus on toteutettu psykologian lisensiaatintutkintoon johtavana koulutuksena, ensin kokeiluna vuodesta 1993 alkaen ja sittemmin psykologian tutkintoasetuksessa lisättyinä vuodesta 1996. Lisensiaatin tutkinnon laajuus on 120 opintopistettä. Ammatillisten erikoistumisopintojen osuus tutkinnossa on ollut 65 opintopistettä, lisensiaattitutkimuksen osuus 40 opintopistettä ja opintoihin liittyvien ammatillisten ja tutkimusmenetelmät opintojen osuus 15 opintopistettä. Vanhamuotoisessa koulutuksessa opiskelevien opinto-oikeus PsL tutkintoon johtavaan erikoispsykologikoulutukseen säilyi uudistuksen jälkeenkin, mutta uusia opiskelijoita ei vanhamuotoiseen koulutukseen oteta.

ERIKOISPSYKOLOGIKOULUTUKSEN TILANNE VUONNA 2019

Erikoispsykologikoulutuksen uudistusprosessi saatiin päätökseen vuoden 2016 aikana, joten nyt 2019 toiminta on kulkenut tuttuun tapaan uusilla uomilla.

Lisensiaattimuotoista koulutusta jatkettiin tarpeen mukaan. Uudistuksen mukaisesti koulutukseen osallistujat otettiin opiskelemaan erikoisalasta vastaavaan yliopistoon, eikä osallistujilla enää ollut mahdollisuutta valita kotiyliopistoaan.

Uuteen koulutukseen haku oli tammikuussa 2019 ja edellinen koulutus päättyi kevätlukukauteen 2019. Hakijoita erikoispsykologikoulutukseen oli kevään haussa yhteensä 249 hakijaa ja opintonsa aloitti yhteensä 149. Edelliseen Koulutukseen osallistui yhteensä 125 opiskelijaa, joten sekä hakijamäärä, että paikan ottaneiden määrä kasvoi. Psykoterapia päätti jättää avaamatta haun tällä kierroksella, mutta uutena haussa oli Kliininen mielenterveyspsykologia.

Erikoisalojen määrittelyjä tarkennettiin, vaikka henkilöstön jakaantuminen ja vastuuyliopistot eivät sinänsä muuttuneet muulta osin kuin kliinisen mielenterveyspsykologian osalta, johon tulivat oma vastuulehtori HY:n. Uutena haussa olivat mukana kaksi 30 opintopisteen moduulia, toinen terveystieteiden ja toinen työ- ja organisaatiopsykologiaan.

Vanhamuotoiseen, PsL-tutkintoon johtavaan erikoispsykologikoulutukseen opinto-oikeus säilyy vielä toistaiseksi. Uusia opiskelijoita ei vanhamuotoiseen koulutukseen oteta ja vuonna 2019 Helsingin yliopisto on tehnyt linjauksen päättää kokonaan lisensiaatin tutkintoon sisällytettävien erikoistumiskoulutuksen, niin että lisensiaatin tutkintoon sisällytettävää erikoistumiskoulutusta suorittaville opiskelijoille tarjotaan opetus- ja ohjausresursseja sekä lisensiaatintutkimuksen tarkastus 31.7.2023 saakka.

Alla vuonna 2019 haussa olleet koulutusalat sekä niihin liittyvä henkilöstö. Useimmissa työsuhteissa toimitaan osa-aikaisesti (maksimi 50%):

- Lasten ja nuorten erikoispsykologin koulutus: professori Turun yliopisto ja lehtori Åbo Akademi
- Neuropsykologia: professori ja kaksi lehtoria, Helsingin yliopisto
- Kliininen mielenterveyspsykologia, professori ja lehtori, Helsingin yliopisto
- Terveystieteiden psykologia (entiseltä nimeltään kliininen terveystieteiden psykologia), professori ja lehtori, Itä-Suomen yliopisto
- Työ- ja organisaatiopsykologia: professori ja lehtori, Tampereen yliopisto
- työ- ja organisaatiopsykologiassa sekä terveystieteiden psykologiassa 30 opintopisteen moduuli (samat vastuuyliopistot kuin erikoispsykologin koulutuksessa).

- Työ- ja organisaatiopsykologian moduuli on haettavissa kaikille ko. erikoistumiskoulutusta tarvitseville maisterin tutkinnon suorittaneille. (kelpoisuusehto soveltuva ylempi korkeakoulututkinto)
- Terveyspsykologian 30 opintopisteen erikoistumisopinnot moduuli on haettavissa vain psykologeille.

Erikoispsykologikoulutuksessa uusittiin sopimukset uusien nimien ja koulutuslinjojen osilta ja näin mahdollistettiin verkostoyhteistyö myös uusien käynnistettävien koulutusalojen ja sekä varsinkin toteutettavien 30 op:n moduulien osalta.

Erikoispsykologikoulutusten kuvaukset löytyvät Psykonetin nettisivujen lisäksi Opintopolku-palvelusta osoitteessa: <https://opintopolku.fi/wp/yliopisto/yliopistojen-erikoistumiskoulutukset/yliopistojen-erikoistumiskoulutukset/>.

ERIKOISPSYKOLOGIKOULUTUKSEN KEHITTÄMINEN

Erikoistumiskoulutuksen uudistuksen tulivat voimaan 1.1.2015, mutta vanhoille koulutuksille annettiin siirtymäaikaan vuoden 2016 loppuun saakka. OKM:n toive koulutusuudistuksessa oli parantaa osaamista korkeakoulujen tutkimus- ja kehittämisosaamiselle sekä painottaa työelämäyhteistyössä tehtävää elinikäistä oppimista. Erikoistumiskoulutus on uusi korkeakoulutettujen koulutusmuoto tutkintokoulutuksen ja täydennyskoulutuksen rinnalle. Rahoituspohjan osalta olemme haasteiden edessä uuden syksyllä 2019 alkaneen koulutuksen aloittaessa ilman ulkopuolista OKM:n kehittämisrahaa.

Erikoistumiskoulutuksen sisältöjä kehitettiin vuonna 2019 keväällä tehdyn palautteen perusteella toivottavasti yhä paremmin vastaamaan henkilökohtaiseen ammatillisen kehittämiseen sekä työelämälähtöisiin tarpeisiin. Uuteen koulutukseen hakuvaiheessa tehtiin kohdemarkkinointia niin, että erikoispsykologikoulutuksen eri erikoisalojen omaleimaisuus näkyy ja se lisäisi koulutuksen vetovoimaa kaikilla erikoisaloilla. Edellisen kierroksen koulutettaville tehtiin kysely koulutukseen liittyvistä kokemuksista ja koulutuksen kyvystä vastata tarpeisiin. Kyselyn ja opettajien keräämien palautteiden pohjalta jokainen erikoisala kehittää opetussuunnitelmiaan yhä paremmin vastaamaan tarpeisiin.

Kehittämistyössä tulee keskittyä paitsi koulutuksen kehittämiseen myös rahoituspohjan uudelleen arvioimiseen. Vuonna 2018 käytyjen aloitteiden pohjalta vastaava sosiaalityön erikoistumiskoulutus sisällytettiin vuoden sosiaali- ja terveysministeriön ylimääräiseen talousarvioon niin, että sosiaali- ja terveysministeriö koulutuskorvaus kattaa sosiaalityön erikoistumiskoulutuksen 1.4.2019 alkaen. Tällainen rahoituspohja tulisi toteutua myös erikoispsykologikoulutuksen osalta.

Erikoispsykologikoulutuksen maalispäivät 2019 vietettiin 12.3.2019 Jyväskylässä ja niiden teemoina oli pitkälti erikoispsykologikoulutuksen rahoittamiseen liittyvät seikat sekä uuden erikoispsykologikoulutuksen suunnittelu ja kehittäminen.

ORGANISAATIO JA HALLINTO

Vuoden 2015 lopussa vahvistetun organisaatiomuutoksen mukaisesti kunkin erikoispsykologikoulutuksen toteuttamisen koordinaatiosta päävastuu annettiin erikoisalan ohjausryhmille. Kokonaisuutta ohjaa erikoispsykologikoulutuksen yhteistyöryhmä, jonka puheenjohtajana toimi vuonna 2019 Saija Mauno Tampereen yliopistosta elokuuhun 2019 saakka, jolloin yleiskokouksessa puheenjohtajuus vaihtui Mira Karrachsille. Varapuheenjohtajana toimi Sanna Sinikallio Itä-Suomen yliopistosta.

Erikoispsykologikoulutuksen yhteistyöryhmä kokoontui vuoden 2019 aikana neljä kertaa ja lisäksi syksyn 2019 kiersi erikoispsykologikoulutuksen yhteistyöryhmässä uuteen hakuun liittyvä materiaali sähköpostitse kommentoitavana (hakuilmoitukset, mainokset, hakukriteerit sekä uudet opetussuunnitelmat) intensiivisesti lokakuun ajan, joten erillisiä pienempiä palavereita yhteistyöryhmien jäsenten kesken oli useampiakin ja erikoisalalat pitivät omia tapaamisiaan tarpeen mukaan.

Erikoisalasiteereinä toimivat Anne Jaskio (tera, JY), Jenni Ovaska (neuro, HY), osan vuodesta Eeva Raunistola-Juutinen (terveys, UEF) ja Katri Tammelin, (LANU, TY). Työ- ja organisaatiopsykologian erikoisalasiteerin tehtävät on jaettu Tampereen yliopistossa eri henkilöiden kesken: opiskelijavalinta-asioista vastaa opintokoordinaattori Sari Raudasoja ja opintojen rekisteröinnistä opintositeeri Pertti Vuorilehmus.

OPISKELIJAT JA OPISKELIJAVALINTA

Uuteen koulutukseen valinnoista vastasivat erikoisalakohteisesti vastuuyliopistot. Valintakriteeri ja valintaprosessi sekä sen aikataulut sovittiin yhteistyössä ja yleiskriteerit mm hakemiseen soveltuvuudesta peilattiin ja sovittiin yhteistyöryhmässä. Valinta-aikataulutus ja opiskelijoille paikan saamisesta ilmoittaminen vaihteli yliopistoittain hakijamäärästä sekä muista vaikuttavista tekijöistä riippuen, niin että viimeiset vahvistukset koulutuspaikan saamisesta lähtivät toukokuussa.

Opiskelijoiden jakautuminen yliopistoittain ja erikoisaloittain vuoden 2019 lopussa on kuvattu alla olevassa taulukossa. Taulukossa näkyvät ensimmäisillä viidellä rivillä liseniaattimuotoisen koulutuksen opiskelijat ja seuraavilla viidellä rivillä uusimuotoisen

erikoistumiskoulutuksen osallistujat. Uudet erikoistumiskoulutuksen osallistujat otetaan erikoisaloittain vain yhteen yliopistoon.

Taulukko 1. Erikoispsykologikoulutuksen opiskelijat erikoisaloittain, koulutusmuodoittain ja yliopistoittain 31.12.2019.

	<i>HY</i>	<i>ISY</i>	<i>JY</i>	<i>TAU</i>	<i>TY</i>	<i>ÅA</i>	<i>Yht</i>
<i>KEH (lis)</i>	8	7	12	13	10	1	51
<i>NEU (lis)</i>	6	0	6	4	2	0	18
<i>TERA (lis)</i>	10	1	16	3	6	0	36
<i>TERV (lis)</i>	19	6	3	1	1	2	32
<i>T&O (lis)</i>	22	9	19	4	17	2	73
MUU				5			
<i>TERV (erko)</i>	X	11	X	X	x	X	11
<i>*LANU (erko)</i>		X	X	X	31	X	31
<i>*NEU (erko)</i>	65	X	X	X	X	X	65
<i>TERA (erko)</i>	36	X	0	X	X	X	36
<i>T&O (erko)</i>	x	X	x	30	X	X	30
<i>KLIMPSY (erko)</i>	29						29
Yhteensä	195	34	56	60	67	5	415

- NEU (erko) aloittaneita 53, siirtyneitä 4, jatkoajalla 8, yht 65
- Lanu 27 uutta aloittajaa ja 4 jatkanutta

lis = lisensiaattitutkintoon johtava koulutus

erko = maksullinen erikoistumiskoulutus

KEH = kehitys- ja kasvatuspsykologia

LANU = lasten ja nuorten erikoispsykologin erikoistumiskoulutus

NEU = neuropsykologia

TERA = psykoterapia

TERV = terveystieteiden psykologia

KTP = kliininen terveystieteiden psykologia

T & O = työ- ja organisaatiopsykologia

Vuonna 2019 loppuvuodesta oli opiskelijaa erikoistumiskoulutuksissa.

Erikoispsykologikoulutuksista valmistui 12 (tera) + 30 (lanu) + 36 (neuro) + 30 (TOP) + 11 (terv). 6 opiskelijaa vaihtoi siirtohaussa uusimuotoiseen koulutukseen.

Oikeuspsykologian erikoistumiskoulutuksessa ei ollut hakua vuonna 2019.

Geropsykologian erikoistumiskoulutuksen suunnitelmat eivät edenneet vuonna 2019 toteuttamistasolle.

TIETEELLINEN TOIMINTA JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAMINEN

Yhteiskunnallisesti merkittäviä asioita olivat OKM:n tekemät linjaukset, joilla ulkopuolella myytävä koulutus ja jatkuvan oppimisen kehittämistyö halutaan mahdollistaa yhä joustavammin. Mutta vaikkakin erilaiset koulutuksen myyntimallit mahdollistetaan, suurimmat haasteet koulutuksen järjestämisen osalta tulevia vuosia ajatellen tulee olemaan koulutuksen järjestämisen epävakaa rahoituspohja silloin kun koulutukselle ei ole käytettävissä omaa korvamerkittyä rahoitusta ministeriöstä.

Erikoispsykologikoulutuksen tulisi olla suora jatkumo ja mahdollisuus psykologeille erikoistua ammatillisille erikoisaloille, eikä sen tulisi olla riippuvainen OKM:n erillisistä kehittämisrahoituksista tai varsinkaan opiskelijamaksujen riittävydestä. Vuoden 2019 aikana luonnosteltiin valmiiksi jo esitys erikoispsykologikoulutuksen liittamisestä koulutuskorvausten piiriin.

Erikoispsykologikoulutuksen opettajat kaikki käytännössä toimivat myös aktiivisesti tutkijoina ja tieteen tekijöinä ja julkaisivat vuoden aikana useita artikkeleita kansainvälisesti tunnustetuissa foorumeissa, lehdissä sekä kotimaisissa referee-julkaisuissa ja kokoomateoksissa.

Kaikki erikoispsykologikoulutuksen professorit ovat olleet mukana Suomen Psykologiliiton ja Suomen Psykologisen Seuran Tieteellisen neuvottelukunnan työskentelyssä. Opettajakunnan edustajat toimivat myös aktiivisesti asiantuntijajäsenenä Psykonetin asiantuntijafoorumeissa, yliopistojen asiantuntijaryhmissä (valtakunnallinen yliopistojen psykoterapeuttikoulutusconsortio sekä kliinisen psykologian koulutusohjelma), yhdistyksissä sekä muissa asiantuntijaorganisaatioissa mm. Valvira, OKM sekä EFPA (Euroopan psykologiliittojen yhdistys).

TALOUS

Kukin yliopisto resursoi vanhamuotoisten koulutusten operoinnin tahoillaan. Koulutusta järjestävälle henkilökunnalle osoitetun rahoituksen turvin koulutus pystyttiin toteuttamaan suunniteltuun tapaan. Erikoispsykologikoulutuksen jatkuvuus edellyttää, että rahoituspohja on pitkäjänteisesti turvattu ja tähän tarvittaisiin uudenlaista rahoitusrakennetta.

Uudenmuotoinen koulutus ja sen kehittämistyö rahoitettiin opiskelijamaksujen sekä OKM:n myöntämän kehittämisrahan turvin. Syksyllä 2019 selvitettiin myös mahdollisuus hyödyntää kehittämisrahaa edelleen koulutuksen kehittämiseen paremmaksi myös uuden erikoispsykologikoulutuskierroksen alussa.

OKM myönsi rahoituksen siirtämisen jatkokauden käyttöön sillä ehdoin, että se menee suunnitelman mukaisesti erikoispsykologikoulutuksen edelleen kehittämiseen, ei uuden koulutuksen opetuksen järjestämiseen.

Tulevaisuudessa rahoitussuunnitelmissa on erityisen tärkeää pitää esillä muita rahoituslähteitä kuin opiskelijamaksut tai yliopiston oma rahoitus. Potentiaalisia tällaisia voisivat olla ministeriöt, eri alojen säätiöt tai yritys yhteistyö.

YHTEISTYÖRYHMÄN JA OHJAUSRYHMIEN EDUSTUS

Puheenjohtaja	Karrasch, Mira	ÅA
Varapuheenjohtaja	Sinikallio, Sanna	ISY

Erikoisalatryöryhmien puheenjohtajat

Erikoisala	Jäsen	Yliopisto	Varajäsen	
TERV	Hintsa, Taina	UEF	Lappalainen, Raimo	JY
Lanu	Laasonen, Marja	TY	Salokoski, Tarja	ISY
Neuro	Hokkanen, Laura	HY	Virta, Maarit	HY
Tera	Holma, Juha	JY	Laitila, Aarno	JY
Työ	Mauno, Saija	TAU	Kuittinen, Matti	ISY
Klimpsy	Järnefelt, Heli	HY		

Erikoisalojen lehtorit

Sinikallio, Sanna	Kliininen terveystieteiden psykologia, UEF
Alanko, Katarina	Lapset ja Nuoret, ÅA
Munck, Petriina	Neuropsykologia, HY
Virta, Maarit	Neuropsykologia, HY
Hanna Jokinen-Salmela	Neuropsykologia, HY
Kuusinen, Kirsti-Liisa	Psykoterapia, JY
Kykyri, Virpi-Liisa	Työ- ja organisaatiopsykologia, TAY
Järnefelt, Heli	Kliininen mielenterveyspsykologia, HY

Muut edustajat

Laine, Matti	ÅA
Ahtola, Annarilla	PsyLi Gergov, Vera

Erikoisalasihiteerit

Erikoisala	Jäsen	Yliopisto
Lanu	Tammelin, Katri	TY
Neuro ja Klimpsy	Jenni Ovaska, Laurila Helena (12/2019)	HY

Tera	Jaskio, Anne	JY
Terveys	Puustinen, Birgitta	UEF
Työ	Raudasoja, Sari	TAU

Sihteerit/valmistelijat

Sarlin, Tanja, TY

Erikoisalojen ohjausryhmät

Terveyspsykologia

Puheenjohtaja	Hintsa, Taina	UEF
Varapuheenjohtaja	Sinikallio, Sanna	UEF

Jäsenet	Yliopisto	Varajäsen
Merjonen, Päivi	HY	Pulkki-Råback, Laura
Lappalainen, Raimo	JY	Holma, Juha
Kinnunen, Ulla	TaY	Kirves, Kaisa
Kaukiainen, Ari	TY	Lahtinen, Oskari
Sandnabba, Kenneth	ÅA	Lehtonen, Minna
Kokkinen-Jussila, Marketta		PsyLi
<i>avoin</i>	opiskelijajäsen	<i>avoin</i>

Työelämän edustajat

Rotko, Anna	PKKS
Leinola, Hanna	KUH
Sipponen, Merja	Terveystalo

Sihteerit/valmistelijat

Raunistola-Juutinen, Eeva	UEF
---------------------------	-----

Lapset ja nuoret

Puheenjohtaja	Laasonen, Marja	TY
Varapuheenjohtaja	Salokoski, Tarja	ISY

Jäsen	Yliopisto	Varajäsen
Heinonen, Kati	HY	Tuovinen, Soile
Salokoski, Tarja	ISY	Kasanen, Kati
Hirvonen, Riikka	JY	Aunola, Kaisa
Vierikko, Elina	TAU	Lindblom, Jallu
Laasonen, Marja	TY	Korja, Riikka
Alanko, Katarina	ÅA	Kanninen, Katri
Ahtola, Annarilla	PsyLi	Gergov, Vera
Forsman, Cecilia	opiskelijajäsen	Alanko, Outi JA Temonen, Satu

Työelämän edustajat

Sammalo, Sirpa	HUS
Lappalainen, Miia	Turun kaupunki

Sihteeri/valmistelija

Tammelin, Katri TY

Neuropsykologia

Puheenjohtaja Hokkanen, Laura HY
Varapuheenjohtaja Virta, Maarit HY

Jäsenet	Yliopisto	Varajäsen
Virta, Maarit	HY	Laasonen, Marja
Räty, Hannu	ISY	Komulainen, Katri
Aro, Tuija	JY	Ahonen, Timo
Jehkonen, Mervi	TAU	Kylliäinen, Anneli
Hämäläinen, Heikki	TY	Koivisto, Mika
Karrasch, Mira	ÅA	Laine, Matti
Nybo, Taina	PsyLi	Vanhanen, Matti
Sokka, Laura	opiskelijajäsen	Helenius, Päivi

Asiantuntijajäsenet

Kauranen, Tatu Suomen Neuropsykologinen yhdistys Levänen Sari
Poutiainen, Erja Neuropsykologian erikoistumislautakunta Kantola-Sorsa, Elisa

Sihteeri/valmistelija

Ovaska, Jenni ja Laurila, Helena HY

Psykoterapia

Puheenjohtaja Holma, Juha JY
Varapuheenjohtaja Kuusinen, Kirsti-Liisa JY

Jäsenet	Organisaatio
Virta, Maarit	HY
Honkalampi, Kirsi	ISY
Holma, Juha	JY
Kangaslampi, Samuli	TAU
Kaukiainen, Ari	TY
Hupa, Margaretha	ÅA
Valkonen, Harri	PsyLi
Saranpää, Katja	opiskelijajäsen
Laukkala, Tanja	työelämän edustaja, KELA
Stenberg, Jan-Henry	työelämän edustaja, HUS

Sihteeri/valmistelija

Jaskio, Anne JY

Työ- ja organisaatiopsykologia

Puheenjohtaja Mauno, Saija TAU
Varapuheenjohtaja Kuittinen, Matti ISY

Jäsenet

Hintsala, Taina

Mauno, Saija

Mauno, Saija

Häikiö, Tuomo

Santtila, Pekka

Fromholtz-Mäki, Kristiina

Kettunen, Jani (TaY)

Yliopisto

UEFKuittinen, Matti

JY, TAU

TAU

TY

ÅA

PsyLi
opiskelijajäsen

Varajäsen

ISY

avoin

Kykyri, Virpi-Liisa

Kaukiainen, Ari

Karrasch, Mira

Honkanen, Henry

Työelämän edustaja

Viranta-Naulapää, Tuuli Terveystalo

Sihteeri/valmistelija

Raudasoja, Sari

TAU